

POSTANOWIENIE

Dnia 20 października 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik

w sprawie z odwołania D.K. prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą C.
w Ł.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

o ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 20
października 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 23 września 2020 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od odwołującej się na rzecz organu rentowego
kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów
zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 5 lutego 2020 r., IV U (...) Sąd Okręgowy w S. oddalił odwołanie D.K. (wnioskodawczyni) od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. (organ rentowy) z dnia 31 stycznia 2019 r. stwierdzającej, że wnioskodawczyni jako osoba prowadząca działalność gospodarczą od 22 marca 2017 r. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu oraz dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu.

Wyrokiem z 23 września 2020 r., III AUa (...) Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację wnioskodawczyni.

Sąd Apelacyjny stwierdził, że wnioskodawczyni w spornym okresie była zatrudniona jako pracownik biurowy w wymiarze 3/4 etatu, a więc 6 godzin dziennie, zaś prace sprzątające w ramach prowadzonej działalności gospodarczej wykonywała popołudniami i w soboty. Poza kilkoma fakturami wystawianymi na rzecz S.F. zapłata za usługi nie została udokumentowana, gdyż za dowód zapłaty nie można uznać dokumentów określonych mianem dowodów wewnętrznych, które wnioskodawczyni sporządziła, nie wskazując nabywców usług. Wnioskodawczyni nie udokumentowała też, aby podjęła realne działania zmierzające do rozwoju działalności, czy jej reklamowania. Nie zainwestowała w jakiekolwiek środki trwałe służące wykonywaniu usług sprzątania, nie nabyła zatem żadnych narzędzi do sprzątania, środków czystości czy środków ochrony osobistej. Wprawdzie faktury wystawiane w październiku, listopadzie i grudniu 2017 r. wykazują pewien przychód, lecz nie oznacza to w świetle powyższych uwag, aby ten przychód mógł być zakwalifikowany jako przychód z tytułu rzeczywistego prowadzenia działalności gospodarczej. Przychody te należy kwalifikować jako wynagrodzenie za wykonanie poszczególnych umów o świadczenie usług sprzątania. Z kolei formalna rejestracja działalności gospodarczej służyła – w tym konkretnym przypadku – do wykreowania tytułu do ubezpieczeń społecznych w celu nabycia prawa do świadczenia w dużej wysokości. W ocenie Sądu Apelacyjnego postępowanie dowodowe wykazało, że wnioskodawczyni faktycznie nie prowadziła działalności gospodarczej, a dokonane czynności gospodarcze miały jedynie stwarzać pozór jej prowadzenia.

Wnioskodawczyni zaskarżyła powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego skargą kasacyjną w całości. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został oparty na oczywistej zasadności skargi, której wnioskodawczyni upatruje w rażącym naruszenie art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 8 ust. 6 pkt 1, art. 11 ust. 2, art. 12 ust. 1 i art. 13 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1778 ze zm., dalej jako ustawa systemowa) oraz art. 3 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz.U. 2018 r., poz. 646 ze zm., dalej jako Prawo przedsiębiorców), które skutkowało przyjęciem, że wnioskodawczyni nie podlega ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną wnioskodawczyni organ rentowy wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Ujęta w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka występuje wtedy, gdy zasadność podniesionych w niej zarzutów wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji, o charakterze elementarnym polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał, względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2015 r., IV CSK 263/15, LEX nr 1940571). Oczywiście jest przy tym tylko to, co można dostrzec bez potrzeby głębszej analizy, czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Zarzucane uchybienia muszą zatem mieć kwalifikowany charakter i być dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001 nr 3, poz. 52; z dnia 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001 nr 10, poz. 156). W przyczynie kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie chodzi o wskazanie naruszenia prawa przez sąd *meriti*, choćby oczywistego, co dotyczy zwłaszcza uchybień w sferze prawa procesowego, lecz o to, aby wykazane uchybienia sądu skutkowały wydaniem oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z dnia 28 lutego 2012 r., I PK 157/11, LEX nr 1215115).

W rozpoznawanej sprawie skarżąca nie wykazała istnienia tak rozumianej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, gdyż ograniczyła się jedynie

do stwierdzenia, że Sąd Apelacyjny nieprawidłowo przyjął, iż podejmowane przez wnioskodawczynię czynności nie dawały podstaw do przyjęcia, że prowadziła ona działalność gospodarczą, co skutkowało naruszeniem przepisów powołanych w podstawach skargi przez uznanie, iż wnioskodawczyni nie podlega ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej. Jak zaś wynika z ustalonego w sprawie stanu faktycznego wnioskodawczyni wystawiła tylko kilka faktur za usługi sprzątania, nie zakupiła środków trwałych, w tym sprzętu do sprzątania ani środków czystości, nie prowadziła również działalności reklamowej. Według wiążących dla sądu kasacyjnego ustaleń, wnioskodawczyni ograniczyła się jedynie do zarejestrowania działalności gospodarczej oraz kilkukrotnego wykonania usługi sprzątania. Jak zaś wynika z orzecznictwa Sądu Najwyższego nie stanowi działalności gospodarczej działalność wykonywana okresowo i sporadycznie, a także jeśli nie jest ona prowadzona w celu osiągnięcia dochodu (zarobku) rozumianego jako nadwyżka przychodów nad poniesionymi kosztami. Istotą działalności gospodarczej jest jej prowadzenie w sposób ciągły i zorganizowany, na własny rachunek i ryzyko przedsiębiorcy. Działalność taka nie może mieć charakteru przypadkowego, a zatem nieuprawnione jest twierdzenie, że wykonywana jest wyłącznie wówczas, gdy przedsiębiorca świadczy konkretną usługę. Prowadzenie działalności gospodarczej polega bowiem tak na stworzeniu odpowiednich warunków do jej wykonywania, składaniu ofert, oczekiwaniu na zamówienie, jak i na faktycznym wykonywaniu zleconej pracy. Zarejestrowanie działalności gospodarczej i towarzyszące temu zadeklarowanie nieznajdującej pokrycia w przewidywanych zyskach wysokiej podstawy wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne, a przy tym ze świadomością istnienia przeszkód do prowadzenia tej działalności (np. spodziewane w nieodległym czasie urodzenie dziecka i związana z tym planowana przerwa w prowadzeniu działalności) może wskazywać na intencję nie tyle podjęcia i wykonywania zarobkowej działalności gospodarczej o charakterze ciągłym, lecz włączenia się do systemu ubezpieczeń społecznych w celu uzyskania wysokich świadczeń. W konsekwencji, ktoś, kto prowadzi działalność gospodarczą tylko po to, aby uzyskać świadczenia z ubezpieczenia społecznego, w istocie stwarza pozory tej działalności, bowiem nie zmierza do pozyskania zarobku z działalności, co wypacza sens ustawy tej

instytucji prawa (wyrok Sądu Najwyższego z 11 lutego 2021 r., II USKP 21/21, LEX nr 3119631 i powołane tam utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego).

W świetle powyższego stwierdzić należy, że ustalony przez Sady *meriti* sposób świadczenia usług przez wnioskodawczynię uprawniał przyjęcie założenia, zgodnie z którym nie można mówić o rzeczywistym istnieniu tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym (art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 8 ust. 6 pkt 1, art. 11 ust. 2, art. 12 ust. 1 i art. 13 pkt 4 ustawy systemowej) odnoszącego się do prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w rozumieniu art. 3 Prawa przedsiębiorców.

Mając na względzie powyższe, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

as